

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

- Brisits Frigyes: *Irodalomfilozófia*. (Vázlat.) H. n. é. n. 8^o 4 l.
- Hankiss János: *Jules Verne*. A tudomány a szépirodalomban. Bpest, 1930, 8^o 129 l. — Kár volt ezt a könyvet magyarul és nem franciául publikálni.
- Magyar Diákszemle*, 1930 szept. — A Pozsonyban megjelenő radikális-pacifista folyóirat természetesen a l'art pour l'art irodalomszemlélet ellen hadakozik és ebben egyetért hazai önkonzervatívjainkkal. A 79. lapon cikk a cseh-magyar kultúrközeledésről, amely „szükségszerű következménye Európa gazdasági és politikai viszonyainak”.
- Major Ervin: *A népies magyar műzene és a népzene kapcsolatai*. Bpest, 1930, 4^o 27 l.
- Ybl Ervin: *Toscana szobrászata a Quattrocentóban*. I—II. Budapest, 1930, 4^o 544 l. — Legközelebb megemlékezünk róla.
- Archivum Neophilologicum*, Krakow, 1930, 8^o 192 l. — A lengyel akadémia filológiai évkönyve 5 német, 4 francia, 2 olasz, 2 angol és 3 lengyel közleményt hoz, ezenkívül adja a lengyel tanulmányok francia kivonatát is. Ha a lengyelek nem féltik szabadságukat és kulturájukat az idegennyelvű akadémiai publikációktól, akkor a Magyar Tudományos Akadémia mért korlátozza magát kizárólag a magyarnyelvűségre? Nagy nemzeti energiák mennek így feledésbe, a művelt világ pedig a gazdag magyar tudomány eredményeinek fölhasználása nélkül halad tovább . . .
- Deutsche Literaturzeitung* 1930, 40 f. — Az 1918. lapon Giulio Panconcelli-Calzia ismerteti Hegedüs L. dolgozatát: Magyar hanglejtésformák grafikus ábrázolása (a bécsi Collegium Hungaricum 5. sz. kiadványa).
- Revue des Bibliothèques*, 1929 dec. — A kitémő könyvtári és bibliografiai folyóirat beszámol a német, svájci, skandináv, osztrák, bolgár, olasz, lengyel, cseh stb. szakdolgozatról, csak épen Magyarországról nem esik benne szó. Van olyan szerv nálunk, amely a magyar könyv külföldi ismertetésével hivatalosan foglalkozik? Ha nincs, föl kellene egyet állítani, vagy megbízni könyvtáraink valamelyikét ezzel a fontos feladattal.
- Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen*, Berlin 1930, 3-4. sz. — A 182-187. lapon Otto Mallon (Berlin-Karlshorst) cikke: „Ungarische Freunde Bettina von Arnims“. (Liszt Ferenc és Bettina von Arnim berlini találkozása, 1841—1842.)
- Bulletin d'Information des sciences historiques en Europe Orientale*, I, Varsovie 1928, 8^o 211 l. — A 18—33. lapokon Lukinich Imre tanulmánya: La littérature historique hongroise (1921—1926).
- Sudhoffs Archiv für Geschichte der Medizin*, Leipzig 1930, 4. f. — A 387. lapon F. Bruck (Berlin-Schöneberg) cikke „Sammelweis und Virchow“ címmel. Virchow még 1879-ben is tagadó álláspontot foglalt el Semmelweis fölfedezésével szemben. „An dem Martyrium, das Semmelweis zu erdulden hatte, trägt Virchow einen grossen Teil der Schuld“.
- La Nouvelle Revue Française*, 1930 okt. 1. — Az 572. lapon Aurélien Sauvageot ismerteti Hankiss és Juhász „Panorama de la littérature hongroise“ c. könyvét. Minthogy e bírálat kapcsán sokan tévesen értelmezték a kritikus intencióit, idézünk két részletet, a hitelesség kedvéért eredetiben: „Il eût été juste d'évoquer la tragédie d'Osvát, dont le suicide jette un jour si lugubre sur la grande misère des lettres hongroises... Il faut dire que par delà ce Panorama, il existe une littérature hongroise dont la grandeur âpre ne peut manquer d'émouvoir même ceux à qui il n'est pas donné de savoir le hongrois, cette langue si belle, si pleine, aux accents étranges et qui reste si malheureusement condamnée à demeurer inaccessible“.
- Giulio Moravcsik: *Il Caronte bizantino*. Roma 1930, 4^o 24 l. — A Pubblicazioni della R. Accademia d'Ungheria di Roma sorozatában megjelent értekezés.
- Bodó Jenő: *Rábtartó Oroszországban*. Egy tús naplójából. Csurgó, 1930, 8^o 139 l.
- Szalai Tibor: *A huszadik század természettudományi múzeuma*. Debrecen, 1930, 4^o 12 l.

Alberto Gianola: *Bologna e i conti Caprara in un poema eroico del settecento*. Bologna, 1930, 8° 8 l.

G. O. Nobili Savelli: *Corsica eroica*. (Vir nemonis.) Traduzione metrica di Alberto Gianola, aggiuntevi le note di Nicolo Tomaseo. Livorno, 1930, 8° 32 l.

Erdélyi Szemle, 1930, 13. sz. — A 10. lapon Hegedüs Lóránt írja: „Nagy irodalom nem lehet kritika nélkül, mert a kritikátlanság vagy közömbösséget vagy gyávaságot jelent“.

Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára. Szerk. Csutak Vilmos. Sepsiszentgyörgy, 1929, 8° 780 l. — A vaskos és gazdagon illusztrált kötet kapcsán álljon itt egy kritika-részlet, amelyet Fritz Holzträger közölt a *Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde* idei évfolyamának 125. lapján a Sz. N. M. kiadványának ismertetése alkalmából: „Sozusagen Blatt um Blatt ist mir beim Lesen dieser, Beiträge die beinahe tragisch anmutende Tatsache zum Bewusstsein gekommen, dass wir hier drei Völker nebeneinander wohnen, dass unsere Gelehrten arbeiten und forschen, und dass diese Arbeit so nebeneinander herläuft, als ob wir mondenweit voneinander entfernt seien. Wie geht da vieles aneinander vorbei! Wie sieht mancher doch nur sein Volk und nicht darüber hinaus die wirkliche reine Wissenschaft. Das ist keine magyarische Einseitigkeit. Unserer Forschung und unserer Gelehrten muss häufig derselbe Vorwurf gemacht werden“. (Ezek a szemrehányások ideát is megfontolhatók és gondolkozásra indíthatnak.)

Szalacsy Ráczy Imre: *Magyar sors*. Versek. Debrecen, 1930, 8° 47 l. — Unalmas, érdektelen, helyenként önképzőköri művőjú versek. A címlap is igen primitív.

Magyar Magazin. Szerk. Hantagay Sándor. III. évf.

Anna-Lena Elgström: *Personné gyöngyei*. Négy elbeszélés. Gyoma, 1929, 12, 96 l.

Per Hallström: *Hallgatag, haldios szerelem*. Három elbeszélés. Gyoma, 1929, 12° 137 l.

Selma Lagerlöf: *A halál kocsisa*. Elbeszélés. Gyoma, 1929, 12° 158 l.

Prágai Magyar Hírlap 1930 okt. 26. — Néhány mondat a vezércikkéből: „A magyar kisebbségi tanügy pillanatnyi helyzete végtelenül siralmas. Siralmas úgy nemzeti kisebbségi, mint pedig egyetemes pedagógiai szempontból. A kiváló pedagógiai horizonttal bíró magyar tanítói és tanári kar néma megrökönyödéssel nézi azt a dilettáns experimentálást, melyet egyrészt a régi és rég elavult osztrák iskolarendszer importálásával, másrészt a botránysosan dilettáns, magyartalan, selejtes tankönyvek engedélyezésével és bevezetésével elkövetnek. Ezekben a napokban bemutatunk két miniszterileg engedélyezett tankönyvet. Bátran leszögezhetjük, hogy egész Európában, sőt a Balkánon sem találhatóak tankönyvek, melyek a helyesírás tekintetében így ordító tudatlanságot árulmánnak el. Mi csak kettőt mutattunk be, de rövidesen meg fogjuk góvzni az iskolaügyi minisztert, hogy a Prágából importált, Prága részére monopolizált magyar nyelvű tankönyvirodalom legnagyobb részében ugyanilyen selejtes és használhatatlan“.

Régi Magyar Költők Tára. Kiadja a M. T. Akadémia. VIII., XVI. századbéli magyar költők művei. VII. kötet. 1566—1577. Bpest, 1930, 8° 503 l. — A kötetet Dézsi Lajos szerkesztette és Kornfeld Móric báró támogatásával adta ki az Akadémia irodalomtörténeti bizottsága.

Margit v. Berenczey: *Auszug aus der in ungarischer Sprache erschienenen Abhandlung: Wildgans-Studien*. Szeged, é. n., 8° 7 l. — Kár volt az egész dolgozatot elrejtetni a német tudományosság elől.

Stephan von Csekey: *Aus den Forschungsarbeiten des Ungarischen Wissenschaftlichen Instituts in Tartu (Dorpat)*. Tartu, 1930, 8° 8—13. kötet.

Pintér Jenő *Magyar Irodalomtörténete*. Tudományos rendszerezés, második kötet. A magyar irodalom a XVI. században. Bpest, 1930, 8° 575 l. — Még megemlékezünk róla.

Nyírcsi Imre: *Megcsüfolt apostolok*. H. n., é. n., a szerző saját kiadása, 8° 135 l. — Apró rajzok, személyes élményektől átfűtve, amik néha novelláig önállóulnak. Nem tehetségtelen, de sokszor naív szerző munkája. Artatlanul bevallja, hogy történeteivel „nemcsak irodalmi célt, hanem életet javító igazságot is akart szolgálni”. Ehhez igazodva azután — Révész Béla és Ady remiszenciák — proletártendenciát kap az egész könyv, ami egyúttal elavulttá is teszi az írásművet, pedig fölcillan benne egypár szép mondat. Persze ma már olajnyomatszerűen hatnak az ilyen víziók: „A magyar falu színe-java, a faj ereje, a teremtés, a kenyér kisémmizett szolgálói nagy, kiadós adagokban szedték magukba a burtító gyógyszer, a felejtési akarás vágyával nászt illo bört”. Ingyenes földosztásról szavaló paraszt, akit elhurcol durva csendőrök: irodalom ez, vagy pedig propaganda, amit elvben annyira helyeselnek a szélső-jobboldalon? A „forró föld”, az „elmaradt falu” és más — kollektív-irodalmi — programmszavak ma már irtesen puffognak. A Kapitalizmus hálványának sértegetése ma már nem fakaszt örömkönnyekeket . . . De a szerző nevét meg lehet jegyezni.
(Szeged.) Garázdá Péter.

Péchy-Horváth Rezső: *Mégis kisüt a nap*. Regény. Bpest, é. n., 8° 132 l. — Háborús regény.

Jónás Károl: *Tarka* könyv. Visszapillantás, aforizmák. Bpest, szerző kiadása, 1930, 8° 126 l. — A 89. lapon: „Heinrich Gusztáv, a legkellemesebb és legszellemesebb társalgók egyike, rosszkedvű sohasem volt, legalább is nem mutatta. Életbölcseége pedig ebben a kijelentésében csúcsondott ki: nem kell semmit komolyan venni!”

Vilmos svéd királyi herceg: *Fekete novellák*. Gyoma, 1929, 12° 133 l. — A novellákat Leffler Béla fordította.

Pelle Molin: *Adal költészete*. Elbeszélések. Gyoma, 1929, 12° 146 l. — Artur Möller: *Didkaland*. Elbeszélések. Gyoma, 1929, 12° 112 l. — A magyar írók nyomorognak, a fordítások túltengenek irodalmunkban.

Illyefalvi I. Lajos: *A kenyérkereső nő Budapesten*. Bpest, 1930, 16° 424 l.

Illyefalvy I. Lajos: *Tíz év Budapest székesőváros életéből a világháború után*. Bpest, 1930, 16° 585 l. — Ha ilyen gondos és szinte bibliofilkiadásnak mondható kiadványban közkinccsé lehetne tenni a magyar klasszikusokat! Kár a statisztikákra ennyi pénzt költeni.

Ladislav Gál: *L'Architecture religieuse en Hongrie du XIe au XXe siècles*, par — docteur de l'Université de Paris. Paris, 1929, 4° 300 l. — Gazdagon illusztrált bibliográfiákkal és térképekkel felszerelt tudományos monografia a középkori magyar építészetéről. Nagyjelentősége van az ilyen publikációknak, mert a magyar tudományosság évtizedes elrejtett kincseit viszi napvilágra. Vajha minél több ilyen tudományos dolgozat jelenék meg francia és egyéb nyelveken és vajha minél kevesebb úgynevezett propagandairat, amely elveszi a pénzt a komoly és az országnak igazán használó nyomtatványoktól. Gál László könyve alapvető munkaként fog élni a nemzetközi művészettörténeti irodalomban és e könyvön keresztül lesz ismeretes a középkori magyar kultúrának egy fontos fejezete.

Turmezei László: *Turán*. Költemények. Bpest, 1930, 12° 62 l. — A kis kötetben van egy szimpatikus és kedves vers Julián barátról.

Haraszi Emil: *Bartók Béla*. Bpest, é. n., 12° 56 l. — A Kortársaink c. sorozat új füzet.

Kardos László: *Arthur Rimbaud. Versek*. A Debreceni Ady-Társaság kiadása. 1930, 12° 47 l. — Szép fordítások. Rimbaud ismerete nélkül nem lehet Ady Endre atmoszféráját sem megérteni.

Solymossy Sándor: *Ósvallási elemek népmeséinkben*. (A kacsalábon forgó várkastély.) Bpest, 1929, 8° 21 l.

Francois d'Olay: *Le théâtre hongrois dans les états successeurs de 1918 à 1928*. Budapest, 1930, 8° 29 l.

Györfi István: *Medve galandférgé*. Bpest, 1929, 8° 1. — Különnyomat a Természettudományi Közönyből.

Moravcsik Gyula: *Az onogurok történetéhez*. Bpest, 1930, 8° 37 l.